

ЕФЕКТИВНІСТЬ КВЧ-ТЕРАПІЇ ПРИ ГЕПАТОГАСТРОЕНТЕРАЛЬНІЙ ПАТОЛОГІЇ ТЕЛЯТ

Головаха В. І., Левченко В. І.

Білоцерківський с/г інститут

Шлунково-кишкові захворювання новонароджених телят досить часто рееструються в багатьох господарствах України — захворюваність інколи досягає 100 %. Для лікування хворих застосовують етіотропну, патогенетичну та симптоматичну терапію. Нами було проведено лікування хворих телят нетрадиційним методом КВЧ-терапії. Безмедикаментозну КВЧ-терапію проводили за рахунок корекції фізіологічного стану організму тварин шляхом локальної дії на рецепторні поля, рефлексогенні зони і точки акупунктури низькоінтенсивним (до 10 мвт/см²) електромагнітним опроміненням КВЧ, яке одержували за допомогою приладу «Електроніка КВЧ».

Для досліду були відібрані 11 телят віком 2—5 днів, які хворіли розладами шлунково-кишкового каналу. Телят контрольної групи лікували загальноприйнятими методами (дієта, антибіотики, настоянки лікарських трав). Захворювання у всіх телят розвивалось на фоні низького рівня колостральних імуноглобулінів в сироватці крові. Електронно-мікроскопічним і серологічним дослідженням була доведена етіологічна роль ротавіруса, а бактеріологічним — *E. coli*.

Дослідним тваринам застосовували КВЧ-терапію по біологічно-активних точках: пі-юю; бай-хуей; вей-д'ань; дан-тею з ефективною 7—8 хвилин в кожній. Проводили 4—6 сеансів через день. Крім клінічного, виконували морфологічні і біохімічні дослідження крові до лікування і після одужання телят.

Після лікування КВЧ-терапією в дослідній групі одужали всі телята, в контрольній групі — 80 %.

У хворих діареєю телят в патологічний процес втягується печінка, розвивається гепато-гастроентеральний синдром, показником чого є підвищення в 1,5—2 рази активності індикаторних ферментів печінки: γ -ГТ (гамма-глутамілтрансферази), АСТ (аспартатгінової) і АЛТ (аланінової) трансаміназ.

Застосування КВЧ-терапії сприяло не лише клінічному одужанню, а й відновленню структури і функції печінки. Активність γ -ГТ зменшилась майже в три рази, АСТ — з $1,82 \pm 0,1$ до $1,07 \pm 0,11$ ммоль/л, АЛТ — з $1,05 \pm 0,12$ до $0,57 \pm 0,06$ ммоль/л.

У телят контрольної групи знизилась активність лише γ -ГТ, яка швидше реагує при гострих патологічних процесах в печінці. Активність трансаміназ майже не змінилась, тобто відновлення структури печінки не пройшло. Дистрофічні процеси в гепатоцитах сприяють елімінації ферментів в кров і підтриманню їх активності на високому рівні. Певне значення в цьому має застосування антибіотиків, деякі з них викликають зміни мембран гепатоцитів. Крім того, КВЧ-терапія, активізуючи кровообіг, сприяє поліпшенню тканинного дихання, що позитивно впливає на відновлення як функції, так і структури печінки.